

ZBORNÍK

**SLOVENSKÉHO
NÁRODNÉHO
MÚZEA**

**ANNALES
MUSEI
NATIONALIS
SLOVACI**

**ARCHEOLÓGIA
20**

**ROČNÍK
C IV – 2010**

ZBORNÍK

SLOVENSKÉHO NÁRODNÉHO MÚZEA

C IV – 2010

ARCHEOLÓGIA

20

Redakčná rada

PhDr. Juraj Bartík, PhD. (predseda), PhDr. Beata Egyházy-Jurovská,
PhDr. Zdeněk Farkaš, PhD., Doc. PhDr. Dušan Čaplovič, DrSc., PhDr. Štefan Holčík,
CSc., PhDr. Vladimír Turčan, PhDr. Ladislav Veliačik, DrSc.

Zostavovateľ

PhDr. Vladimír Turčan

Autori fotografií: Radoslav Čambal, Miroslava Daňová, Igor Choma

Autori kresieb: Igor Bazovský, Radoslav Čambal, Zdeněk Farkaš,
Lucia Hlavenková, Jana Hritzová, Anita Kozubová, Peter Šimčík

Mapový podklad: Martin Bartík

Preklad do nemeckého

a anglického jazyka: Mgr. Jana Kličová

Neprešlo jazykovou úpravou

Layout, tlač: SINEAL, spol. s r.o., Bratislava

Vydalo: Slovenské národné múzeum - Archeologické múzeum, Bratislava 2010

Náklad: 400 kusov

© Slovenské národné múzeum - Archeologické múzeum, Bratislava 2010

ISBN 978-80-8060-254-3

OBSAH – INHALT

ŠTÚDIE

<i>Zdeněk Farkaš: Medený sekeromlat zo Studienky</i>	7
<i>Eine kupferne Schaftlochaxt aus Studienka</i>	10
<i>Róbert Malček: Zvieracia plastika badenskej kultúry z Lieskovca</i>	11
<i>Tierplastik der badener Kultur aus Lieskovec</i>	16
<i>Juraj Bartík – Marcus Schreiner: Ein Bronzehortfund aus Gemeinde Lubá</i>	17
<i>Hromadný nález bronzových predmetov z obce Lubá</i>	31
<i>Lucia Hlavenková: Hradisko kultúry stredodunajských popolnicových polí v Marianke</i>	
– 1. časť (typologicko-chronologická analýza)	33
<i>Die Höhensiedlungen der mitteldonauländischen Urnenfelderkultur in Marianka</i>	
– 1. Teil (Eine typologisch-chronologische Analyse)	44
<i>Anita Kozubová: Hroby so železnými sekerkami na pohrebiskách zo staršej doby železnej</i>	
<i>v karpatsko-dunajskom priestore</i>	47
<i>Gräber mit Eisenäxten auf früheisenzeitlichen Gräberfeldern im Karpaten-Donauraum</i>	65
<i>Eva Kolníková – Branislav Kovár: Laténske mince v bratislavskom Podhradí</i>	69
<i>Laténezeitliche Münzfunde aus der bratislavaer Vorburg</i>	73
<i>Igor Bazovský – Miroslava Daňová: Antické pečatné prstene z Bratislavy-Rusoviec</i>	75
<i>Antike Siegelringe aus Bratislava-Rusovce</i>	80
<i>Miroslava Daňová – Radoslav Čambal – Vladimír Turčan: Súbor predmetov z bratislavského Hradného kopca</i>	81
<i>Eine Kollektion von Gegenständen aus dem bratislavaer Burghügel</i>	88
<i>Mário Bielich – Kristián Elschek – Peter Šimčík: Včasnostredoveké objekty z Chorvátskeho Grobu,</i>	
<i>miestnej časti Čierna voda</i>	89
<i>Frühmittelalterliche Objekte aus Chorvátsky Grob, Ortsteil Čierna voda</i>	98
<i>Július Vavák: Včasnostredoveké osídlenie v Pezinku</i>	99
<i>Frühmittelalterliche Besiedlung in Pezinok</i>	111
<i>Radoslav Čambal – Igor Choma: Románsky meč a hlavica meča z Bacúrova</i>	113
<i>Ein romanisches Schwert und ein Knauf des Schwertes aus Bacúrov</i>	117
<i>Juraj Malec: Drobné stredoveké fortifikácie na strednom Považí (12. stor. – pol. 16. stor.)</i>	119
<i>Kleine mittelalterliche Fortifikationen im mittleren Waaggebiet (12. Jahrhundert – Mitte des 16. Jahrhunderts)</i>	136

KOLOKVIUM

Germánska keramika zo sídlisk záverečného horizontu svébskeho osídlenia
Germanische Keramik aus Siedlungen des Schlusshorizontes von swedischer Besiedlung

<i>Vladimír Turčan: Ôsmy ročník kolokvií k problematike germánskej keramiky.....</i>	<i>139</i>
<i>Achter Jahrgang der Kolloquien zur Problematik der germanischen Keramik .....</i>	<i>140</i>
<i>Ján Beliak: Germánske osídlenie v Štúrove a na dolnom Pohroní v staršej dobe rímskej.....</i>	<i>141</i>
<i>Germanische Besiedlung im Štúrovo und unterem Gran-Gebiet in der älteren römischen Kaiserzeit.....</i>	<i>148</i>
<i>Klára Kuzmová: Nálezy terra sigillata a jej napodobenín z germánskych sídlisk v Bíni .....</i>	<i>175</i>
<i>Funde von Terra sigillata und deren Nachahmungen aus germanischen Siedlungen in Bíňa.....</i>	<i>178</i>
<i>Vladimír Turčan: Osídlenie z doby rímskej v Bíni (stručný prehľad).....</i>	<i>179</i>
<i>Römisch-kaiserzeitliche Besiedlung in Bíňa (kurze Übersicht) .....</i>	<i>184</i>

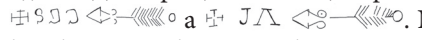
ROMÁNSKY MEČ A HLAVICA MEČA Z BACÚROVA

RADOSLAV ČAMBAL – IGOR CHOMA

Keywords: *Middle Slovakia, Middle Ages, Sword, Analysis of find.***Abstract:** *In the presented article we focus on the evaluation of a new find of a long single-handed medieval equestrian sword without pommel and with straight cross-guard, discovered near the village Bacúrov. From this site comes also a pommel of some other sword from the same period. In the fuller on both sides of the sword blade there is an inscription in form of several letters, a cross potent and an arrow. The signs are engraved, without any inlays of non-ferrous metals. The sword and the pommel are dated back to the mid-13th century.*

V roku 2008 sa dostali do SNM – Archeologického múzea v Bratislave na spracovanie zaujímavé ojedinelé nálezy, uložené v súkromnej zbierke. Ide o dlhý jednoručný stredoveký meč so zachovanou priečkou bez hlavice a o hlavicu ďalšieho stredovekého meča. Oba predmety boli nájdené pri obci Bacúrov (okres Zvolen), v kopcovitom teréne pri kóte Háj. Podľa dostupných informácií bola hlavica nájdená v okolí meča.

Opis predmetov:

1. *Jednoručný železný meč* s dlhou rovnou priečkou (tab. I: 1a, 2a). Trň rukoväte sa mierne zužuje ku koncu, v jeho spodnej časti pri priečke je plytký žliabok, ktorý je vyústením „krvného“ žlabu z čepele (tab. I: 1b, 2b, 2c). Trň bol na konci sekundárne zahnutý, neskôr pri reštaurovaní vyrovnaný. Hlavica meča chýba. Čepel je dlhá, mierne sa zužujúca, s úzkym „krvným“ žlabom, ktorý je vykutý v čepeli zhruba do jej 2/3 dĺžky (šírka žlabu je v rozmedzí: 1,2 – 0,7 cm). Hrot meča je zaoblený. V dlhej rovnej priečke je zo spodnej časti vykuté po oboch stranách lôžko na zasadenie čepele (tab. I: 3a, 3b). Priezrez priečky je štvorcový so zaoblenými hranami. Na oboch stranách čepele v „krvnom“ žlabu sú značky v podobe barličkového resp. paličkového kríža, ktorého rovnako dlhé ramená sú ukončené priečnymi brvnami, písmen SJJ, SA(?) a šíp (tab. II: 1, 2). Šíp má trojuholníkový tvar hrotu, z ktorého dvoch rohov vychádzajú dve esovité línie . Na násade hrotu je znázornené operenie pomocou šikmých rýh. Šíp je ukončený krúžkom. Značky sú ryté, bez tautovania iným kovom.

Rozmery meča: celková dĺžka: 111 cm, dĺžka čepele od koreňa trňa: 95 cm, šírka čepele 5,7 – 3,7 cm, hrúbka čepele 0,35 – 0,5 cm, dĺžka trňa: 16 cm, dĺžka priečky: 23,2 cm, šírka záštity 1,6 – 1 cm, rozmery otvoru na trň: 3,2 x 0,8 cm, celková hmotnosť meča pred reštaurovaním: 1110,06 g, hmotnosť čepele: 945,20 g, hmotnosť meča po reštaurovaní: 943,71 g, hmotnosť čepele: 788,28 g, hmotnosť priečky: 155,42 g (tab. I: 1a, b, 2a – c, 3a – b).

2. *Železná hlavica stredovekého meča* oválneho tvaru s dvoma zahrotenými koncami, zaoblenou spodnou časťou a takmer rovnou vrchnou plochou. Vrchná plocha hlavice je rozčlenená na štyri zošikmené polia (tab. I: 4a). Okraj po obvode hlavice je na koncoch mierne vyzdvihnutý. Na hlavici v jej spodnej ako aj vrchnej časti je otvor na upevnenie trňa v tvare ihlana (rozmer dolnej časti otvoru na trň: 1,6 x 1,1 cm, rozmer vrchnej časti otvoru na trň: 0,5 x 0,53 cm).

Rozmery: dĺžka hlavice: 6,8 cm, šírka hlavice: 5,7 cm, výška hlavice: 3,35 cm, hmotnosť hlavice meča: 340 g (tab. I: 4a – f).

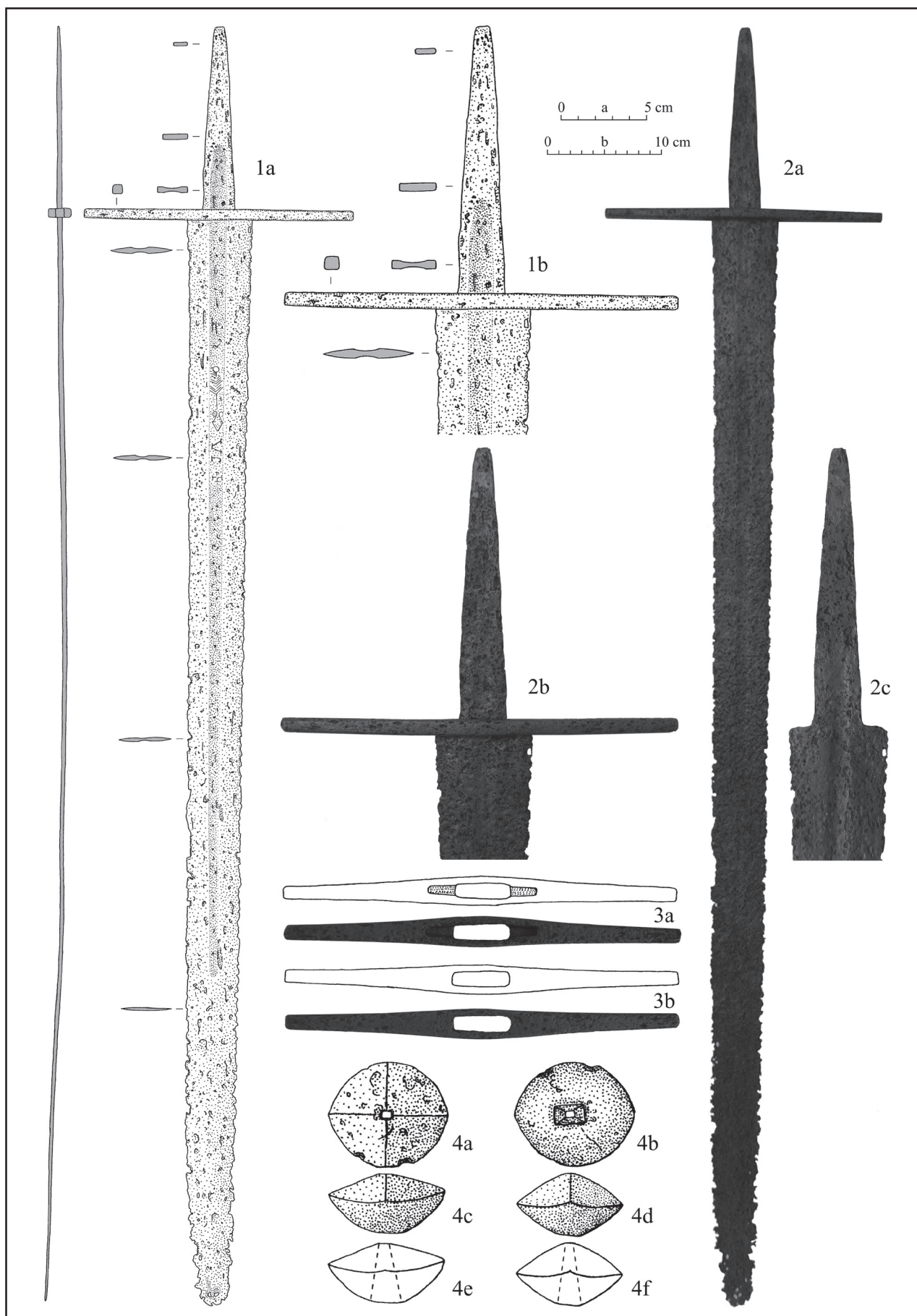
Vyhodnotenie

Stredoveký meč bol symbolom a odznakom spoločenského postavenia jeho majiteľa. Odzrkadľoval v sebe nielen svetskú moc, ale v období stredoveku aj náboženskú symboliku. Tu publikovaný exemplár patrí k dlhým jazdeckým mečom.

Meč má dlhú a pomerne širokú čepel. Od obdobia 2. pol. 10. stor. sa čepele predlžujú a dosahujú dĺžky cca 91 cm v priebehu 12. stor. až 100 cm (Geibig 1991, 158). Podľa viacerých autorov, venujúcich sa problematike stredovekých chladných zbraní, môžeme čepel meča určiť ako typ XII podľa R. E. Oakeshotta (Oakeshott 1960, Fig. 86, 206), podľa Geibiga ako typ 11 (Geibig 1991, Abb. 22: 11), resp. podľa M. Głoseka ako typ XII (Głosek 1984, Ryc. 2: XII). Datovanie týchto čepelí spadá do rozmedzia rokov 1180 – 1320/30 (Oakeshott 1960, 206; Głosek 1984, 28), avšak najčastejší výskyt, doložený aj ikonografickými prameňmi je od 2. pol. 13. storočia (Oakeshott 1960, 206).

Meč môžeme na základe rovnej dlhej priečky priradiť podľa triedenia A. Ruttkaya k typu XV a priečku k typu 12 (Ruttkay 1976, Abb. 1). Datovanie tohto typu meča spadá do 13. storočia (Ruttkay 1976, 258). Podobný typ zo Slovenska poznáme zo zbierok Podunajského múzea v Komárne (Ruttkay 1975, Abb. 13; Ruttkay 1976, 258).

Hlavica bola nájdená v blízkosti meča. Podľa rozmerov otvoru na trň ako aj podľa rozmerov samotného trňa meča s najväčšou pravdepodobnosťou nepatrí k čepeli meča. Aj keď typologicky aj datovaním sú oba predmety súčasné. Spo-

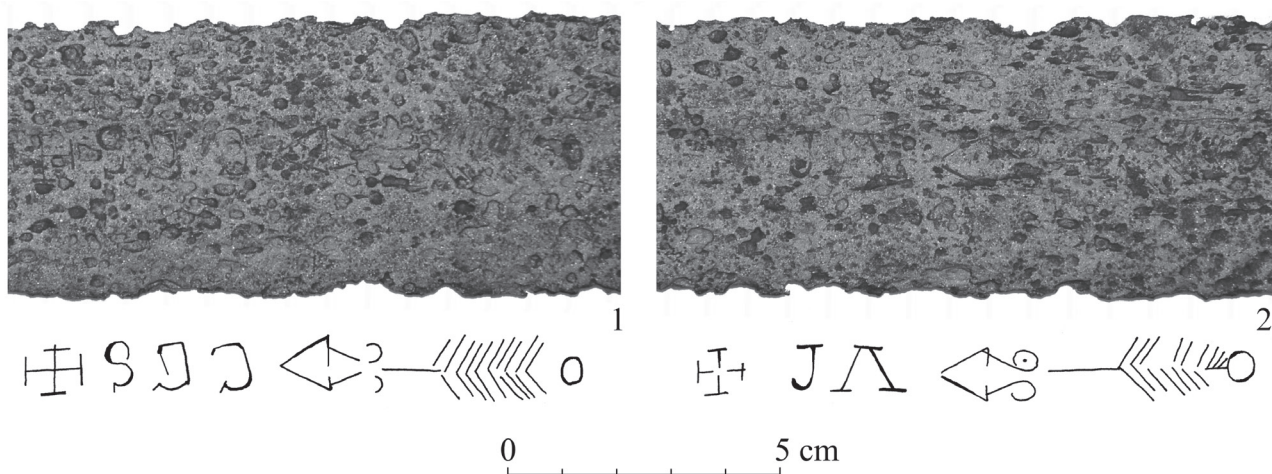
Tab. I Železný stredoveký meč z Bacúrova (1a, 2a), detail rukoväte (1b, 2b, 2c) a priečka meča (3a, 3b). Hlavica stredovekého meča z Bacúrova (4a – 4d), prierez hlavicom s tvarom otvoru na trň (4e – 4f). Mierka b: 1a, 2a, mierka a: 1b, 2b, 2c, 3a, 3b, 4a – f.

mínaný typ hlavice môžeme priradiť podľa R. E. Oakeshotta k typu N (Oakeshott 1960, Fig. 106, 226), podľa A. Geibiga označiť ako typ 16, variant II (Geibig 1991, Abb. 17), podľa M. Głoseka ako typ B2 (Głosek 1984, Ryc. 3: B2). Všetky tieto typy majú vrchnú časť hlavice rozdelenú na dve polia, avšak naša hlavica má vrchnú časť rozdelenú na štyri polia. Inak sú hlavice takmer identické. Tvarom aj veľkosťou však hlavica zapadá k vyššie vyčleneným typom. Preto snáď môžeme uvažovať, že ide len o podtyp, resp. variant týchto typov N, prípadne 16, variant II/19, 11, alebo B2. Datovanie tohto typu hlavice spadá do obdobia okolo polovice 13. storočia a to predovšetkým na základe sochy donátora umiestnenej v Namburgskom dome, ktorá má na meči podobnú hlavicu a je datovaná do rokov 1255 – 1260 (Oakeshott 1960, Fig. 107; Ruttikay 1976, 258). A. Geibig datuje tieto hlavice na základe kombinácií s výskytom rôznych typov čepelí a priečok do obdobia záveru 12. storočia a predovšetkým do polovice 13. storočia (Geibig 1991, 149).

Zaujímavý je aj nápis vo vnútri žliabku na oboch stranách čepele meča, ktorý by mohol napomôcť k presnejšiemu datovaniu zbrane. Značky sú len ryté, v ryhách nie sú viditeľné ani stopy po prípadnom tiazovaní farebným ani železným drôtom. Nápis ako také sa objavujú na čepeliach chladných zbraní z dvoch dôvodov, resp. v dvoch súvislostiach. V 9. – 11. storočí sa objavujú na čepeliach mečov nápisy predstavujúce skutočné alebo symbolické mená výrobcov čepelí mečov (napr. ULFBERT, INGELRII). Prípadne môže ísť o nápisy symbolické – invokatívne, náboženské, ktoré značia to, že jednotlivé písmená sú skratkami začiatkových slov zvolania (Děd – Klučina 2004, 56). Podľa A. Geibiga sa v priebehu 12. storočia začínajú objavovať nápisy spolu so značkami religiózneho obsahu a invokatívne nápisy sa objavujú až na počiatku 13. storočia (Geibig 1991, 157). M. Głosek taktiež uvádza, že na mečoch z 11. storočia ako aj starších sa neobjavujú žiadne invokatívne nápisy, vzťahujúce sa ku kresťanstvu a tvrdí, že tieto sa objavujú až v 12. storočí a to vo forme celých slov a iniciálov slov (Głosek 1973, 104; Głosek 1984, 105 nn.). Najčastejšie v tomto prípade ide o rôzne prosby smerujúce k Bohu, týkajúce sa ochrany nositeľa meča, resp. spravodlivému narábaniu s touto zbraňou (Choma – Pírek 2007, 248). Dve značky v podobe šípu na každej strane čepele meča môžeme vysvetliť ako značku dielne, v ktorej boli vyrobené. Podobné značky sú doložené na čepeliach dvoch mečov z lokality Michrowie (Głosek 1984, 65, kat. 276) a z maďarskej pusty (Głosek 1984, 65, kat. 438). Oba meče sú datované do 2. pol. 14. storočia (Głosek 1984, 65). Tieto značky mohli symbolizovať zbrojársku dielňu a samotná značka v tvare šípu by mohla byť značkou uhorskej dielne z obdobia 2. pol. 14. storočia (Głosek 1984, 66). Prakticky identickú aj keď iba čiastočne zachovanú značku v podobe hrotu šípu uvádza M. Głosek na čepeli meča, pochádzajúceho zo Szarwosu pri Békesi. V tomto prípade však autor označuje samotný trojuholníkový hrot ako erb a dve symetrické „lukovité“ línie vychádzajúce z jeho rohov interpretuje ako časti klenoty erbu (Głosek 1984, 92, kat. 441). Samotná značka v podobe barličkového resp. paličkového kríža sa objavuje už na mečoch z 2. pol. 11. a predovšetkým v 11. storočí (Geibig 1991, 157) ako aj na mečoch datovaných do obdobia 1. pol. 14. storočia (Głosek 1984, 57).

Skratky v podobe písmen SJJ a JA(?) by sme mohli interpretovať ako začiatkové písmená latinského zvolania: S J J (SJJ): S(ALVATOR) J(ESUS) J(ESUS) a J Λ (JA): J(ESUS) A?(LTISSIMI)? V preklade SPASITEL, JEŽIŠ, JEŽIŠ A JEŽIŠ NAJVYŠŠÍ? Na stredovekých mečoch sa začiatkové písmená mena Jesus vyskytujú v podobe latinského písmena I, na našom exemplári je to však skôr podobné písmenu J.

Z ikonografického hľadiska môžeme nájsť paralely k popisovanému meču vo viacerých umeleckých pamiatkach. Najznámejším umeleckým dielom, na ktorom nájdeme vyobrazenie podobného meča, je nástenný koberec, známi ako „Tapiséria kráľovnej Matildy“, ktorého vznik sa kladie medzi roky 1073 až 1083. Jeho výzdoba je riešená do tzv. rozprávačských pásov v ktorých sú zachytené rôzne jednotlivé epizódy z bitky pri Hastings v roku 1066. Najdôležitejší úsek, na ktorom nájdeme najviac vyobrazení zbraní, je znázornenie bitky medzi Normanmi a Anglosasmi. Domáci obrancovia (Anglosasi) zaujali postavenie na vrchu neďaleko mesta Hastings. Viliam Dobyvateľ s údajne 7000 rytiermi a 2000 pešákmi donútil obrancov opustiť obrannú pozíciu a na rovine normanská jazda, vyzbrojená jazdeckými mečmi, zvíťazi-

Tab. II Nápis a značky v podobe barličkového kríža a šípu na oboch stranách v žlabe čepele stredovekého meča z Bacúrova.

la. Okrem mečov tu môžeme vidieť aj ďalšiu dobovú výzbroj a výstroj. Hlavnou zbraňou pešiakov sú prevažne sekery na dlhých poriskách. Vojaci na oboch znepriatelených stranách majú krúžkovú zbroj a otvorené špicaté helmy s chráničom nosa. Jazdci majú okrem typického meča aj štít mandľovitého tvaru (Koberec je umiestnený v Biskupskom múzeu, Bayeux).

Ako druhý príklad nám poslúži výzdoba dverí portálu S. Ranieri (Porta Ranieri) z Dómu v Pise od bronzára Bonnana z Pisy. Výzdoba dverí je rozdelená do jednotlivých štvorcových polí. V jednom poli je zachytený výjav „Vraždenie neviniatok“. Muž sa skláňa nad telami detí a nad hlavou v pravej ruke drží veľký meč s rovnou priečkou a hlavicou mandľovitého tvaru. Dvere sú datované do roku 1180 (Pijoan 1998, 309; Matějček 1958, 166).

Obdobné meče môžeme vidieť aj na pečati anglického kráľa Richarda Levie srdce (1157 – 1199) a na vyobrazení cisára Ota III. v mníchovskom evanjeliári Ota III. z konca 10. storočia (Matějček 1958, 166).

Záver

Meč z okolia Bacúrova môžeme označiť ako dlhý románsky jazdecký meč, avšak žiaľ bez bližších nálezových okolností a tým aj bez presnejších možností jeho interpretácie. Jednoznačne nemôžeme ani potvrdiť, či hlavica meča priamo súvisí s nájdeným mečom, alebo sa tam vyskytla pri inej udalosti v tom istom čase. Meč ako aj hlavicu meča môžeme všeobecne datovať do polovice 13. storočia.

LITERATÚRA

- CHOMA, I. – PÍREK, M. 2007: Renesančný meč z Homôľky v Nízkych Tatrách. In: Zbor. SNM 101. Arch. 17, s. 245–250.
- DĚD, J. – KLUČINA, P. 2004: Identifikace materiálů a zdobné techniky hlavice románského meče. In: Korozie a ochrana materiálu 48/3, s. 52–57.
- GEIBIG, A. 1991: Beiträge zur morphologischen Entwicklung des Schwertes im Mittelalter. Karl Wachholtz Verlag, Neumünster.
- GŁOSEK, M. 1973: Znaki i napisy na mieczach średniowiecznych w Polsce. Zakład Narodowy imienia Ossolińskich - Wydawnictwo, Wrocław.
- GŁOSEK, M. 1984: Miecze środkowoeuropejskie z X-XV w. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa.
- MATĚJČEK, A. 1958: Dějiny umění v obrysech. Praha.
- OAKESHOTT, E. 1960: The Archaeology of weapons. Arms and armour from prehistory to the age of chivalry. Lutterworth press. London.
- PIJOAN, J. 1998: Dejiny umenia 3. Bratislava.
- RUTTKAY, A. 1975: Waffen und Reiterausrüstung des 9. bis zur ersten Hälfte des 14. Jahrhunderts in der Slowakei I. Slov. Arch. 23, s. 119–216.
- RUTTKAY, A. 1976: Waffen und Reiterausrüstung des 9. bis zur ersten Hälfte des 14. Jahrhunderts in der Slowakei II. Slov. Arch. 24, s. 245–395.

EIN ROMANISCHES SCHWERT UND EIN KNAUF DES SCHWERTES AUS BACÚROV

RADOSLAV ČAMBAL – IGOR CHOMA

Im Jahre 2008 gelangte ins SNM – Archäologisches Museum in Bratislava zur Verarbeitung ein interessanter Einzelfund. Es handelt sich um ein mittelalterliches Einhandschwert und den Knauf von einem anderen mittelalterlichen Schwert. Beide Gegenstände entdeckte man in der Nähe der Gemeinde Bacúrov im Bezirk Zvolen, in hügeligem Gelände rund um die Kote Háj. Anhand der verfügbaren Informationen wurde der Knauf in der Nähe des Schwertes aufgefunden.

Das von uns publizierte Exemplar gehört zu langen Reiterschwertern. Auf Grund mehrerer Autoren, die sich mit der Problematik der mittelalterlichen Kaltwaffen befassen, können wir die Schwertklinge als Typ XII nach R. E. Oakeshott, Typ 11 nach Giebig bzw. Typ XII nach Głosek bestimmen. Die Datierung dieser Klingen fällt zwischen die Jahre 1180 – 1320/30, aber das größte Vorkommen, belegt auch durch ikonographische Quellen, registriert man seit der 2. Hälfte des 13. Jahrhunderts.

Das Schwert können wir anhand der langen geraden Parierstange dem Typ XV nach A. Ruttkay zuordnen und die Parierstange selbst gehört zum Typ 12 nach demselben Autor. Die Datierung von diesem Schwerttyp fällt ins 13. Jahrhundert. Der Knauf wurde in der Nähe des Schwertes aufgefunden. Mit Rücksicht auf die Ausmaße der Öffnung für die Griffangel und Größe der Griffangel des Schwertes gehört der Knauf höchstwahrscheinlich nicht zu der aufgefundenen Schwertklinge, obwohl diese beiden Gegenstände typologisch sowie chronologisch übereinstimmen. Den obengenannten Knauftyp können wir dem Typ N nach R. E. Oakeshott, Typ 16, Variante II nach A. Giebig bzw. Typ B₂ nach Głosek zuordnen. Bei allen diesen Typen ist der Oberteil des Knaufts in zwei Felder geteilt, bei unserem Knauf jedoch in vier. Sonst sind die Knäufe fast identisch. Mit seiner Form und Größe meldet sich der aufgefundene Knauf aber zu den obengenannten Typen. Deswegen können wir vielleicht annehmen, es handelt sich nur um einen Subtyp bzw. eine Variante von den angeführten Typen N, 16 – Variante II/19, 11 bzw. B₂. Die Datierung dieses Knauftyps fällt in die Zeit um die Mitte des 13. Jahrhunderts.

Interessant ist auch die Inschrift innerhalb der Hohlkehle auf beiden Seiten der Schwertklinge. Die Symbole sind nur geritzt, ohne Buntmetall-Intarsien. Höchstwahrscheinlich handelt es sich um eine symbolische Inschrift – Invokation, deren einzelne Buchstaben die Abkürzungen der Anfangsworte einer Anrufung repräsentieren sollten. Die Inschriften zusammen mit Symbolen mit religiösem Inhalt beginnen laut A. Giebig im Laufe des 12. Jahrhunderts vorzukommen und die Invokation-Inschriften dann erst am Anfang des 13. Jahrhunderts. M. Głosek führt ebenfalls an, dass auf Schwertern aus dem 11. Jahrhundert sowie auf älteren Exemplaren keine Invokation-Inschriften mit Bezug auf das Christentum vorkommen und dass diese erst im 12. Jahrhundert auftauchen, u.z. in Form von ganzen Worten und Wortinitialen. Am meisten geht es in diesen Fällen um verschiedene an Gott gerichtete Bitten mit Bezug auf den Schutz des Schwertträgers bzw. einen gerechten Umgang mit der Waffe. Die zwei pfeilförmigen Symbole auf beiden Seiten der aufgefundenen Schwertklinge können wir als das Zeichen der Waffenwerkstatt erklären, in der das Schwert hergestellt wurde. Das Zeichen in Form eines Krückenkreuzes erscheint bereits auf Schwertern aus der 2. Hälfte des 11. Jahrhunderts und vor allem aus dem 12. Jahrhundert sowie auf denen aus der 1. Hälfte des 14. Jahrhunderts.

Abkürzungen in Form von Buchstaben SJJ und JA(?) könnten wir vielleicht als Anfangsbuchstaben der folgenden lateinischen Anrufung interpretieren: S J J (SJJ): (S)ALVATOR (J)ESUS (J)ESUS und J A (JA): (J)ESUS (A?)LTIS-SIMI? In Übersetzung: ERLÖSER, JESUS, JESUS und JESUS DER HÖCHSTE?

Das Schwert aus der Umgebung von Bacúrov können wir als ein langes romanisches Reiterschwert bezeichnen. Wir können aber nicht eindeutig festlegen, ob der aufgefundene Schwertknauf direkt mit diesem Schwertfund zusammenhängt, oder ob er hier zu derselben Zeit in einem anderen Kontext erschienen ist. Das Schwert sowie den Schwertknauf kann man allgemein in die Mitte des 13. Jahrhunderts datieren.

Radoslav Čambal
Archeologické múzeum SNM
Žižkova 12
P. O. BOX 13
cambal@snm.sk
radocambal@centrum.sk

Igor Choma
Archeologické múzeum SNM
Žižkova 12
P. O. BOX 13
igor.choma@gmail.com

